Súd:	Okresný súd Bardejov
Spisová značka:	2C/71/2010
Identifikačné číslo súdneho spisu:	8210202002
Dátum vydania rozhodnutia:	28. 09. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ:	Mgr. Ivana Hanuščaková
ECLI:	ECLI:SK:OSBJ:2015:8210202002.11

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bardejov samosudkyňou Mgr. Ivanou Hanuščakovou v právnej veci žalobcov X/ E. Š., F.. XX.X.XXXX, I..J. X, XXX XX T., X/ L. H., F.. X.X.XXXX, D.. G. XXXX/XX, XXX XX T., X/ J. Š., F.. X.XX.XXXX, I.. J. X, XXX XX T., zast. advokátom JUDr. Lukášom Kišeľakom, Jarková 63, 080 01 Prešov, proti žalovanej E. Q., F.. XX.X.XXXX, J. XX, XXX XX P., zast. Bc. D. Q., Q. XX, XXX XX P., o náhradu nemajetkovej ujmy s príslušenstvom, takto

r o z h o d o l :

Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobcovi v 1. rade nemajetkovú ujmu vo výške 21.000,- eur v lehote 4 mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku

Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobkyni v 2. rade nemajetkovú ujmu vo výške 21.000,- eur v lehote 4 mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku

Žalovaná je p o v i n n á zaplatiť žalobcovi v 3. rade nemajetkovú ujmu vo výške 24.000,- eur , v lehote 4 mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku.

V prevyšujúcej časti súd žalobu z a m i e t a.
O trovách konania účastníkov a trovách štátu bude rozhodnuté v lehote 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

o d ô v o d n e n i e :

Žalobcovia sa podanou žalobou doručenou súdu dňa 30.3.2010 domáhali, aby súd zaviazal žalovanú na náhradu nemajetkovej ujmy u každého sumou 30.000,- eur a k náhrade trov konania.

Žalobu odôvodnili tým, že dňa 1. apríla 2007 v čase o 06:25 hod. viedla vodička E. Q. (osobné motorové vozidlo zn. KIA RIO, ev. č. J.-XXX I.) po ceste II/545 v úseku a v smere Fulianka - Tulčík, okres Prešov a to po predchádzajúcom použití alkoholických nápojov, s hladinou alkoholu najmenej 0,65 mg/1 a neprimeranou rýchlosťou, v dôsledku čoho pri prejazde pravotočivou zákrutou a nezvládla riadenie vozidla a vozidlom prešla do protismeru, kde prednou pravou časťou vozidla sa zrazila s oproti idúcim osobným motorovým vozidlom zn. SEAT IBIZA, ECV: T.D.-XXX I., ktoré riadil D. Š.. Následkom zrážky vo vozidle SEAT IBIZA spolujazdkyňa L. Š. utrpela zranenia, ktorým na mieste nehody podľahla, vodič D. J. utrpel zranenia, ktorým po prevoze do nemocnice podľahol. V čase podania žaloby sa na Okresnom súde Prešov sa pod sp. zn. 41T/12/2009 vedie trestné stíhanie voči E. Q. obžalovanej za zločin usmrtenia podľa § 149 ods. 4, ods. 5 Tr. zákona v súbehu s prečinom ohrozovania pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. 1 písm. c) Tr. zákona. Dňa 12.3.2010 prvostupňový súd vyhlásil rozsudok, ktorým tento uznal obžalovanú v zmysle obžaloby prokurátora okresnej prokuratúry za vinnú zo spáchania zločinu usmrtenia podľa § 149 ods. 4, ods. 5 Tr. zákona v súbehu s prečinom ohrozovania pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. písm. c) Tr. zákona, za čo jej uložil okrem

iného nepodmienečný trest odňatia slobody v trvaní 30 mesiacov, so zaradením na výkonu trestu odňatia slobody do ústavu s minimálnym stupňom stráženia. Predmetný rozsudok nie je toho času právoplatný, pričom doposiaľ nedošlo ani k doručeniu písomného vyhotovenia uvedeného súdneho rozhodnutia žalobcovi. Žalobcovia sú potomkovia zomrelých manželov Š. - synovia a dcéra, pričom syn Slavomír bol v čase dopravnej nehody neplnoletý. Žalobcovia vo veku 22 rokov, 25 rokov a 17 rokov svojho života prišli dňa 1. apríla 2007 súčasne o oboch svojich rodičov, to všetko v príčinnej súvislosti s trestnoprávnym konaním žalovanej, ktorá ich usmrtila pri dopravnej nehode, ktorú spôsobila pod vplyvom alkoholu v stave temer ťažkého stupňa opitosti, pri prekročení povolenej rýchlosti jazdy a pri porušení ďalších povinností zadefinovaných v zákone o premávke na pozemných komunikáciách. Popísanou dopravnou nehodou spôsobila žalovaná žalobcom nenapraviteľnú citovú ujmu spočívajúcu v ťažkých depresívnych stavoch žalobcu. Došlo k nezvratnému pretrhaniu doposiaľ vybudovaných citových vzťahov a k ochudobneniu žalobcu o možnosť budovať ďalší vzťah s rodičmi, s ktorými sa už nikdy nestretne. Súčasnou smrťou oboch rodičov došlo k zásahu do emocionálnej sféry žalobcov a k neodvrátiteľnému, mimoriadne významnému, veľmi citlivému zásahu do práva na súkromie a rodinný života žalobcu a to z dôvodu, že stratili súčasne ako svoju matku, tak i otca, s ktorými tvorili plnohodnotne fungujúcu rodinu, s ktorými obývali spoločnú domácnosť. Náhle utrpeli citovú stratu, stratili milovaných a milujúcich ľudí, s ktorými ako deti vytvárali harmonický vzťah, rodinu. K usmrteniu rodičov žalobcov došlo v dobe, keď synovia potrebovali najväčšiu oporu z ich strany, keďže i s nimi spoločnú domácnosť a boli pre svoju nezaopatrenosť ešte stále
odkázaní svojou výživou. V dôsledku popísanej smrti rodičov žalobcovia utrpeli zásadnú psychickú traumu, keďže osireli v mladom veku, teda v čase, v ktorom mladý človek asi najviac potrebuje svojich rodičov, ich názor, usmernenie, lásku a najmä podporu, pri rozhodovaní sa o ďalšom smerovaní a napredovaní života žalobcu. Kvalitu života žalobcu podstatne zmenila nielen smrť oboch rodičov, ale i to, že ako nezaopatrená osoba nebol schopný vlastnými silami zabezpečiť si úplne uspokojovanie svojich najzákladnejších potrieb - bývania, výživy. Tento ostal absolútne bez akýchkoľvek peňažných prostriedkov a bez akéhokoľvek majetku. U žalobkyne došlo k situácii, že sa musela náhle postarať o svojich mladších súrodencov. V danom prípade, šlo a aj toho času ide o nadmernú emocionálnu a celkovo aj psychickú záťaž žalobcov, ktorá sa nesporne prejavila i na ich správaní a prežívaní života. Obsah práva na ochranu osobnosti upravený v § 11 Občianskeho zákonníka nadväzuje na komplex ústavov a medzinárodnými zmluvami zakotveného základu právnej úpravy všeobecného osobnostného práva. Z toho ustanovenia vyplýva, že do rámca všeobecnej úpravy ochrany osobnosti patrí aj právo na súkromie. Čl. 8 ods. 1 dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd interpretoval a aplikoval vo svojich rozhodnutiach aj Európsky súd pre ľudské práva, kde zdôraznil myšlienku, podľa ktorej rešpektovanie súkromného života musí zahrňovať do určitej miery aj právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami. Súčasťou súkromného života je život rodinný, zahrňujúci i vzťahy medzi blízkymi príbuznými, hlavne vzťahy sociálne a morálne (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Niemitz verzus Nemecko zo dňa 16.12.1992, vo veci M. verzus Belgicko z roku 1979, rozsudok Ústavného súdu Českej republiky II ÚS 517/99 a IV ÚS 315/01). Súčasťou súkromného života je bezpochyby život rodinný, zahŕňajúci nielen sociálne, morálne a kultúrne vzťahy medzi najbližšími príbuznými, bez ohľadu na to, či spolu trvalé žijú alebo nie, ide napr. tiež o vzťahy medzi vnukmi a prarodičmi alebo medzi dospelými deťmi žijúcimi vo vlastných rodinách a ich rodičmi (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Marckx verzus Belgicko z r. 1979). V dôsledku súdne ustáleného protiprávneho konania žalovanej došlo k absolútnej ujme - k smrti dvoch ľudí. V tomto prípade došlo k neoprávnenému zásahu do súkromia žalobcu s vysokou intenzitou nepriaznivého následku a to nenapraviteľnosťou tohto následku. Je zrejmé, že žiadna forma morálneho zadosťučinenia nebude postačovať k tomu, aby úplným spôsobom bola zmiernená citová ujma na strane žalobcov. Táto strata znemožnila žalobcom vedenie riadneho rodinného života, vybudovanie a vývoj prirodzeného vzťahu v súkromnom živote, a to vzťahu medzi rodičmi a synmi a dcérou. Čo sa týka dôvodnosti základu nároku žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy je žiaduce vychádzať mimo vyššie špecifikovanej právnej úpravy a judikatúry i z všeobecnej zásady platnej v demokratických právnych štátoch, v zmysle ktorej je nemravné a nespravodlivé akúkoľvek ujmu neodškodniť. Náhla strata oboch rodičov žalobcu je neodčiniteľnou ujmou, ktorej prejavom je to, že dňa 1.4.2007 došlo k zániku päťčlennej rodiny Š., k zániku rodinných vzťahov najbližších osôb a osireniu žalobcov. Aj vzhľadom na uvedené je náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch pri vedomí neodstrániteľného zásahu do života, rodinného života a súkromia žalobcu jediným adekvátnym prostriedkom ochrany jeho osobnostných práv. Cieľom zadosťučinenia, so zreteľom na všetky okolnosti prípade, je zodpovedajúcim spôsobom zmierniť nepriaznivý následok neoprávneného zásahu. Podľa ustálenej rozhodovacej praxe súdov neoceniteľnosť jednotlivých stránok ľudskej osobnosti ešte neznamená, že by peniazmi nebolo možné

vyjadriť výšku náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej protiprávnym zásahom do osobnosti. Výšku náhrady nemajetkovej ujmy možno určiť s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Závažnosť vzniknutej nemajetkovej ujmy sa posudzuje najmä so zreteľom na jej intenzitu, rozsah a jej ohlas, ako aj na dĺžku jej
trvania. Už samotná skutočnosť, že žalovaná pri dopravnej nehode, ktorú spôsobila pod vplyvom alkoholu v stave temer ťažkého stupňa opitosti, pri prekročení povolenej rýchlosti jazdy usmrtila oboch rodičov žalobcov odôvodňuje priznanie finančného zadosťučinenia vo väčšom rozsahu. K strate došlo výlučne nezodpovedným protiprávnym konaním žalovanej. Následky sú neodčiniteľné, vzniknutá ujma nenapraviteľná. U žalobcov došlo k nezvratnému celoživotnému zásahu do psychiky a súkromia, čo bolo umocnené i tým, že ako mladý ľudia, uvedenú negatívnu skutočnosť doposiaľ zásadne emocionálne a citovo prežívajú pričom sa s ňou vnútorne nevedia vyporiadať, vyrovnať. Následok protiprávneho konania žalovanej nebolo len bolestné násilné a trvalé pretrhnutie silnými citových väzieb žalobcov na matku a otca, s ktorými obýval od narodenia spoločnú domácnosť, ale i traumatické postihnutie psychiky žalobcov pri súčasnom reálnom ohrození ďalšieho riadneho sociálneho vývinu jeho osoby a osobnosti. Žalobcovia ostali odkázaní na svoju sestru - žalobkyňu. Takto žalobcovia prišli dňa 1.4.2007 nielen o svojich oboch rodičov, o svoju rodinu, ale najmä o svoje súkromie, mladosť, či radosť zo života, keďže ako mladí ľudia z hodiny na hodinu bez svojho zavinenia boli nútení začať žiť bez rodičov a ich pomoci a podpory, bez spoločnej domácnosti. Právne žalobu zdôvodnili poukazom na ust. § 11 až 13 OZ, čl. 19 ods. 2 Ústavy SR, Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Žaloby boli podané každým žalobcom ako samostatné konania a boli vedené tunajším súdom pod sp. zn. 2C/71/2010, 6C/71/2010,3C/71/2010. Súd však v záujme hospodárnosti konania spojil tieto veci na spoločné konanie, ktoré sa viedlo ďalej pod sp. zn. 2C/71/2010.

Žalovaná sa k žalobe vyjadrila. Uviedla, že nesúhlasí s tvrdením žalobcov, že nehodu spôsobila v stave ťažkého stupňa opilosti, keďže mala v krvi 0,65 mg/l alkoholu. Dopravnú nehodu nespôsobila úmyselne. Stotožňuje sa s tým, že žalobcovia utrpeli nenapraviteľnú citovú ujmu, avšak nespôsobila ju úmyselne a samotný skutok a trest má na ňu silný vplyv a denne si uvedomuje dosah svojho konania a svedomie ju za to trestá a bude až do konca života. Tiež nie sú celkom pravdivé, že ostali bez majetku, keďže prebehlo dedičské konanie, tiež bývali s rodičmi v nejakom byte, a dostali ako siroty aj nejaké finančné prostriedky, čím však nechce zľahčovať jej situáciu. Žalované sumy sú veľmi vysoké, nesplniteľné pri jej príjme cca 500,- eur. V žiadnom prípade nespochybňuje nárok žalobcov, poukazuje len na výšku. Nárok nie je odôvodnený čo do výšky, rovnako je nutné ho preukázať, napr. aj znaleckým dokazovaním. Žalobcovi v 3. rade bol napr. vyplatený aj sirotský dôchodok v sume cca 4.500,- eur. Tiež poukazovala na 6. časť OZ a nárok na náhradu škody (§ 447b, § 448, § 449 cit. zák.). Vozidlo bolo zapísané na jej manžela, ku ktorému bola uzavretá aj poistná zmluva s ČSOB poisťovňou, a.s. (súdu predložená - zistené udávané skutočnosti). Navrhla preto vstup vedľajšieho účastníka do konania. Rovnako uviedla, že až po špecifikácii a vykonanom dokazovaní bude možné určiť výšku nemajetkovej ujmy.

Žalobcovia rovnako navrhli vstup ČSOB poisťovne, a.s. do konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovanej.

Za týmto účelom súd opakovane vyzval ČSOB Poisťovňu, a.s. na vyjadrenie sa k vstupu do tohto konania ako vedľajšieho účastníka na strane žalovanej, avšak bol oznámený nesúhlas so vstupom do konania. Vzhľadom k uvedenému súd nemohol vo veci konať s ČSOB, poisťovňou a.s. ako vedľajším účastníkom.

Na pojednávanie nariadené na deň 28.9.2015 sa dostavili právny zástupca žalobcu, žalovaná a jej zástupca. Neúčasť žalobcov ospravedlnil ich právny zástupca, o odročenie pojednávania nepožiadal. Súd preto v súlade s ustanovením § 101 odsek 2 Občianskeho súdneho poriadku vec prejednanal bez prítomnosti žalobcov s prihliadnutím na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.

Vo veci bolo vykonané dokazovanie výsluchmi účastníkov konania, oboznámením ich vyjadreniami, resp. ich zástupcov, oboznámením sa s obsahom žaloby a listinnými dôkazmi a pripojenými spismi (tak ako boli oboznamované na pojednávaniach - viď zápisnice), znaleckým dokazovaním, výsluchom svedka a zistil nasledovný skutkový stav :

Z rodných listov žalobcov vyplýva, že ich rodičmi sú : L. Š., F.. XX.XX.XXXX a D. Š., F.. XXXX. Žalobca v 1. rade sa narodil dňa XX.X.XXXX, žalobkyňa v 2. rade dňa X.X.XXXX a žalobca v 3. rade C. X.XX.XXXX. V čase nehody mali teda 23 rokov, 25 rokov a 17 a pol roka.

Z listov o prehliadke mŕtveho a hlásení o úmrtí bolo zistené, že manželia Š. zomreli dňa 1.4.2007 a to na následky poranení pri zrážke s iným motorovým vozidlom.

Rozsudkom Okresného súdu Prešov zo dňa 12.3.2010, sp. zn. 41T/12/2009 bola žalovaná E. Q. uznaná za vinnú zo spáchania prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 4, 5 Tr. zák. v jednočinnom súbehu s prečinom ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. l, písm. c/ Tr. zák., pretože dňa 1. apríla 2007 v čase o 6.05 hod. viedla po ceste č. 11/545 medzi obcou Fulianka a Tulčík, okr. Prešov s hmotnostnou koncentráciou alkoholu vo vydychovanom vzduchu najmenej 0,76 mg/1 (1,60 promile alkoholu v krvi) osobné motorové vozidlo značky Kia Rio. L. J.-XXX AM, rýchlosť jazdy vozidla neprispôsobila svojim schopnostiam, v dôsledku čoho v miernej pravotočivej zákrute prešla do protismeru a následne v snahe predísť zrážke s protiidúcim osobným motorovým vozidlom značky Seat, EVČ T.-XXXAV sa s vozidlom vracala do pravého jazdného pruhu, kde sa zrazila s protiidúcim vozidlom Seat, ktorého vodič D. Š., F.. XX.XX.XXXX sa vyhýbal zrážke prejdením s vozidlom do protismeru, kde došlo ku zrážke ľavej prednej časti vozidla obvinenej s pravou prednou časťou vozidla Seat, pričom D. Š., F.. X.X.XXXX, L. Š., F.. XX.XX.XXXX utrpeli zranenia, ktorému podľahli a na vozidle Seat Ibiza spôsobila škodu v o výške 171.438.- Sk ku škode VB Leasing SK. s.r.o. Bratislava a teda ako vodič dopravného prostriedku v stave vylučujúcom spôsobilosť vykonávať takú činnosť, ktorý si privodila vplyvom návykovej látky, spôsobila z nedbanlivosti smrť dvoch osôb a vykonávala v stave vylučujúcom spôsobilosť, ktorý si privodila vplyvom návykovej látky činnosť, pri ktorej ohrozovala život a zdravie ľudí a mohla spôsobiť značnú škodu na majetku a spôsobila z nedbanlivosti väčšiu škodu na cudzom majetku a bol jen uložený úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 30 /tridsiatich/ mesiacov a trest zákazu činnosti viesť motorové vozidlo na dobu 6 rokov a bolo jej uložené nahradiť náhradu škody poškodenej L. H. v sume 750,99 eur, Všeobecnej zdravotnej poisťovni, a.s. vo výške 5.718,15 Eur a Sociálnej poisťovni, pobočka Bardejov vo výške 4.421,23 Eur. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 30.3.2010.

Súdu bola predložená aj dohoda zo dňa 4.1.2012 uzavretá medzi ÚPSVaR Košiec a žalovanou o vykonávaní aktivačnej činnosti žalovanej formou dobrovoľníckej služby v pozícii asistent učiteľky v MŠ na dobu od 9.1.2012 do 30.6.2012. Rovnako dohoda
o vykonaní práce zo dňa 7.1.2013 o zamestnaní žalovanej v dobe od 8.1.2013 do 31.12.2013 s odmenou 2 eurá/hod v rozsahu 350 hodín v roku.

Zo znaleckého posudku č. 11/2013 vyhotoveného znalkyňou PhDr. P. H., znalkyňou z odboru psychológie, odvetvie klinickej psychológie detí a dospelých bolo zistené (podľa položených otázok) :

1. zistiť aké sú osobnosti žalobcov :
J. Š.: V čase vyšetrenia osobnosť orientovaná auto a allopsychicky, vnímanie intaktné, myslenie bez obsahových porúch. Bez prejavov duševného ochorenia či organického poškodenia CNS. Intelektová výkonnosť menovaného je priemerná. Osobnosť menovaného sa vo svetle psychodiagnostického vyšetrenia javí ako menej socioemočne zrelá, v popredí s výraznou emočnou labilitou pri nízkej frustračnej tolerancii , vysokom intrapsychickom napätí až vnútornom chaose s potlačovanou úzkosťou, nevyrovnanosťou a nízkou sebadôverou až pocitmi menejcennosti. Obraz suspektuje neurotickú osobnostnú organizáciu. Navonok sa menovaný má tendenciu správať hyperkompenzačne nadmerným sebapresadzovaním sa. V oblasti interpersonálnej sa prezentuje ako sociálne introvertovaný, až s tendenciou vyhýbať sa ľuďom v zmysle bližších, emočne sýtených väzieb. Dištancuje sa s nedôverou, podozrievavosťou. Aktuálne sa psychický stav menovaného javí ako menej vyvážený. Prítomné sú znaky miernych depresívnych tendencií s deficitom hlbšieho zmyslu bytia. Aktuálne je pracovná a výkonová adjustácia primeraná, ťažiskom problémov sa javí socioemočná adjustácia na každodenné bytie s oslabenou schopnosťou participovať na bližších emočne sýtených vzťahoch .
L. H.: V čase vyšetrenia osobnosť menovanej orientovaná auto a allopsychicky, vnímanie intaktné, myslenie bez obsahových porúch. Bez prejavov duševného ochorenia či organického poškodenia CNS. Intelektová výkonnosť menovanej je ľahko nadpriemerná, s čím korešponduje aj dosiahnuté vzdelanie. Osobnosť menovanej sa vo svetle psychodiagnostického vyšetrenia javí ako sociálne extrovertovaná, čo svedčí pre primeranú schopnosť podieľať sa na tvorbe širších formálnych sociálnych vzťahov. Podľa vlastného popisu s priemernou mierou afiliancie, umiernenosti a strednej miery sebapresadzovania

sa. Projekcia však poukazuje aj na možné napätie v oblasti interpersonálnych interakcií, s obrannou hostilitou a uzatváraním sa. Emotivita sa javí ako živá, reaktívna, až s možnými problémami v jej modulácii, čo podmieňuje tendenciu vyhýbať sa silnejším emočným výzvam.
Osobnostná organizácia sa javí ako menej zrelá, s horším zvládaním nárokov každodenného života a slabšou aktuálnou kontrolou stresu pri limitovaných zdrojoch na bádanie. Aj to je pravdepodobne dôvodom prítomnosti reziduálnych znakov menej priaznivého psychického stavu následkom prežitej inkriminovanej traumy / náhle úmrtie rodičov/. U menovanej sú aj t.č. prítomné pocity smútku a neustáleho pocitu psychického vyčerpania pri známkach emočnej neodseparovanosti od rodičov. Pracovná a výkonová adjustácia primeraná, ťažiskom problémov sa javí socioemočná adjustácia na každodenné bytie bez rodičov.
E. Š.: V čase vyšetrenia osobnosť orientovaná auto a allopsychicky, vnímanie intaktné, myslenie bez obsahových porúch. Bez prejavov duševného ochorenia či organického poškodenia CNS. Intelektová výkonnosť menovaného je nadpriemerná. Osobnosť sa vo svetle psychodiagnostického vyšetrenia prejavuje ako menej socioemočne zrelá v svojej vnútornej organizácii. Ide o extratenzívny zážitkový štýl s emotivitou, ktorá sa javí ako labilná, s nízkou frustračnou toleranciou a limitovanými zdrojmi pre zvládanie záťaže s náchylnosťou ku dezorganizácii. Napriek tendencii k emočnej konstrikcii majú emócie nadmerný,
zaplavujúci vplyv na menovaného pri vnímaní aj rozhodovaní, čo môže vplývať na chaotičnosť, povrchnosť, až nedbalosť. V oblasti interpersonálnej ide skôr o sociálne introvertovanú, sociálne stiahnutú osobnosť, s izolovanejším životným štýlom, s nedôverou, podozrievavosťou a pocitmi nespravodlivosti. Sebaobraz negatívny, až s pocitmi bezcennosti a kompenzačné navonok s prezentovanou sebadôverou a seba presadzovaním sa s nižšou konformitou. Aktuálne sa psychický stav menovaného javí ako menej harmonický a priaznivý. Prítomné sú znaky výraznej depresivity s pocitmi viny a vlastnej zbytočnosti, bezmocnosti a celkovým znechutením zo života, s menšou schopnosťou radovať sa a obavami do budúcna. Patognomická labilizácia s depresívno úzkostným nastavením je determinovaná prežitými traumatickými udalosťami / náhla strata oboch rodičov /, ktoré nie sú primeraným spôsobom spracované, na čo malo vplyv okrem samotnej nepopierateľnej traumy aj bazálna osobnostná štruktúra, ktorá bola pravdepodobne vždy menej odolná voči vonkajšej záťaži a menej socioemočne zrelá. Navonok menovaný výkonovo primerane adjustovaný, t.j. pracoval v zahraničí, t.č. podniká v oblasti, pre ktorú má vzdelanie. Menej adjustovaný je práve v oblasti socioemočnej. Bolo by vhodné psychoterapeutické vedenie.

2. zistiť, aké citové vzťahy a väzby existovali medzi žalobcami a oboma rodičmi v čase kým žili / vo vzťahu ku každému zo žalobcov osobitne, osobitne tiež u každého zo žalobcov vo vzťahu k matke a otcovi/ :

Citové vzťahy voči rodičom u všetkých žalobcov je t.č. možné z psychologického hľadiska vysudzovať len nepriamo, nakoľko smrť blízkeho človeka determinuje vnímanie a prežívanie vzťahu pozostalých s ním len na úrovni spomienok a reminiscencií, bez aktualizácie. Jedným z typických sprievodných znakov v prežívaní pri náhlom úmrtí blízkeho človeka je u pozostalých spomienkový klam a tendencia k idealizácii nebohého, ako aj idealizácii vzájomného vzťahu, pokiaľ išlo o emočne blízky vzťah. Práve touto skutočnosťou môže byť u menovaných čiastočne popis vzájomných citových väzieb skreslený. Tým samozrejme nespochybňujem ich pozitívny, emočne silný vzťah k rodičom.

E. Š.: Hodnotí vzťah k obom rodičom ako rovnocenne intenzívny, emočne sýtený-„miloval som oboch rodičov“ charakterizuje ich ako podporujúcich, priateľských, nápomocných a obetavých.

J. Š.: Hodnotí vzťah k obom rodičom ako pozitívne emočne sýtený, konštatuje, že mu vo všetkom pomáhali, že sa mu žilo dobre a že bol predčasne odkázaný žiť bez ich pomoci a podpory.

L. H.: Vyjadruje silnú emočnú pripútanosť k rodičom. Napriek tomu, že bola v čase úmrtia rodičov vydatá, podľa popisu sa dá predpokladať, že nebola zrelo odseparovaná-„bola som s rodičmi každý deň, všetko sme riešili spolu...“, ich stratu prežívala ťažko a traumatický.

3. v nadväznosti na uvedené, zistiť či sa u nich prejavuje posttraumatická porucha / resp. iné následky/ v dôsledku úmrtia rodičov, ak áno, v akom rozsahu, aké sú jej prejavy a následky pre ich osobnosti a ich ďalší život :

Posttraumatická porucha je samostatnou diagnostickou kategóriou, spadajúcou do okruhu psychiatrických diagnóz. Ide prakticky o opozdenú a protrahovanú reakciu na stresovú situáciu výnimočného alebo katastrofického charakteru. Hlavnými prejavmi sú opakované znovuprežívanie traumatickej udalosti, nočné desy, vyhýbanie sa situáciám pripomínajúcim traumu, zvýšená vzrušivosť. V tomto zmysle sa u menovaných nedá konštatovať, že by vykazovali tento druh príznakov. Ani jeden z nich neudáva znovuprežívanie udalosti, všetci sú schopní jazdiť autom, nevyhýbajú sa ceste, kde sa prihodila inkriminovaná udalosť. V rôznom rozsahu a intenzite sú však u menovaných prítomné poruchy prispôsobenia s poruchami emotivity v smere depresie a poruchy správania v smere nadmernej vzrušivosti a nízkej frustračnej tolerancie, ktoré sťažujú sociálne fungovanie a vyvíjajú sa v priebehu adaptácie na stresovú životnú udalosť.

E. Š.: Prítomné sú príznaky protrahovaného smútku s vyhýbaním sa niektorým aktivitám, emočným oploštením s vyhýbaním sa partnerskému vzťahu s celkovým uzatváraním sa s budovaním izolovanejšieho životného štýlu.

J. Š.: Mierne depresívne príznaky, emočná plochosť s tendenciou k sociálnemu zúženiu, až dištancu, ale aj známky skrytej agresivity.

L. H.: Protrahované mierne príznaky depresivity, resentimentu, oslabenej energetizácie , so zníženou schopnosťou plného emočného prežívania.

Vzhľadom k dostatočnému časovému odstupu od prekonanej traumy / primeraný smútok zo straty trvá cca 1-2 roky/ ani jeden z pozostalých nemá inkriminovanú traumu v podobe náhlej straty oboch rodičov primerane spracovanú a úplne odžitú a úmrtie rodičov s následným rozvojom negatívnych emócií doposiaľ čiastočne determinuje ich prežívanie, vzťahy a správanie. Menovaní mohli po smrti rodičov vyhľadať odbornú pomoc psychiatra alebo psychológa, čo však neurobili a v kombinácii s bazálnymi osobnostnými povahovými črtami neboli schopní primeranejšie sa adaptovať.

4. vyjadrite sa k predpokladu vývoja ich vzájomných vzťahov / medzi žalobcami ako aj žalobcami a rodičmi/ nebyť úmrtia rodičov a aké boli dôsledky pretrhnutia týchto vzťahov na kvalitu ich ďalšieho života a či smrť rodičov významne ovplyvnila život žalobcov a do akej miery :

Na túto otázku je možné odpovedať len teoreticky. Smrť rodičov, ktorí sú hlavnými vzťahovými osobami nášho života je vždy významný zásah a medzník v živote každého človeka. Čím včasnejšie k takejto strate dôjde, tým sú negatívne následky intenzívnejšie. Vychádzajúc z veku pozostalých detí, ktoré boli viac menej dospelé, resp. na prahu dospelosti, dá sa predpokladať, že ich osobnostný vývoj bol dokončený a strata rodičov by už nebola mala zásadným spôsobom ovplyvniť ich ďalší vývoj. Prognózovať ich vzťah s rodičmi do budúcnosti je neúčelné. Podľa vývoja ich dovtedajších vzťahov sa dá hypoteticky predpokladať, že by takými zostali aj naďalej. Smrť rodičov zásadným spôsobom neovplyvnila vonkajší život menovaných. Dcéra bola v tom čase vydatá, aj vydatá zostala a narodilo sa jej ďalšie dieťa, dokončila si vysokoškolské štúdium , t.č. podniká. Syn Marek dokončil svoj pracovný pobyt v cudzine a prevádzkuje vlastnú reštauráciu, syn Slavomír dokončil školu a pracuje v svojom odbore v zahraničí. Kvalita života má však rôzne parametre a jedným z nich je aj schopnosť rozvíjať a udržiavať blízke vzťahy, vedieť sa naplno radovať, cítiť bezpečie primárnych vzťahových osôb v čase vstupu do dospelosti. V

tomto zmysle sa kvalita života menovaných oslabila, zmenila k negatívnemu. Boli a sú nútení „budovať“ si svoju dospelosť bez pomoci a emočnej opory rodičov.

Kvalita života všetkých troch sa čiastočne zhoršila.

E. Š.: Predovšetkým sa zhoršila kvalita citového života, menovaný má oslabenú schopnosť participovať na emočne sýtených vzťahoch, uprednostňuje rutinný život s výkonovou orientáciou. Taktiež je možné hovoriť o deficite rodinného života, nakoľko primárnu rodinu menovaný stratil a vlastnú rodinu si doposiaľ nezaložil.

J. Š.: V popredí je taktiež zhoršenie kvality citového života, vzhľadom k tomu, že ide o najmladšieho a slobodného pozostalého, dá sa hovoriť aj o narušení rodinného života, nakoľko primárna rodina / rodičia/ bola rozrušená a menovaný si doposiaľ vlastnú rodinu nezaložil.

L. H.: U menovanej môžeme hovoriť predovšetkým o citovej ujme , ktorá u nej nastala predčasnou stratou rodičov. Jej súkromný a rodinný život sa javí ako narušený len čiastočne a to v podobe deficitu role starých rodičov / „moje deti nemajú babku a dedka“/.

Podaním zo dňa 3.8.2013 sa k veci vyjadrili žalobcovia. Uviedli, že po oboznámení sa so znaleckým posudkom zastávajú názor, že jeho závery plne korešpondujú so skutočnosťami uvádzanými žalobcami v ich žalobe, v následnom súdnom konaní ako i s dôkazmi v ňom doposiaľ produkovanými. Súčasne podporuje dôvodnosť súdne uplatneného nároku každého zo žalobcov. Obdobne ako pred súdom vypovedali žalobcovia, tak aj znalkvňa ustálila, že došlo u všetkých troch usmrtením oboch ich rodičov zo strany žalovanej k zhoršeniu kvality ich života a to pokiaľ ide o žalobcu v 1. rade v jeho citovom živote a rodinnom živote, pričom u tohto došlo až k deficitu rodinného života, nakoľko primárnu rodinu stratil a vlastnú rodinu si doposiaľ nezaložil, u žalobkyne v 2. rade čiastočne v jej súkromnom živote a rodinnom živote, kedy do popredia vystupuje u tejto najmä citová ujma, u žalobcu v 3. rade ku zhoršeniu kvality citového života a narušení jeho rodinného života, keďže primárna rodina zanikla a vlastnú rodinu si doposiaľ nezaložil. A teda, že u všetkých troch došlo v dôsledku usmrtenia rodičov k negatívnej zmene kvality života, s dôrazom na stratu schopnosti rozvíjať a udržiavať blízke vzťahy, vedieť sa naplno radovať, cítiť bezpečie primárnych vzťahových osôb a to v čase ich vstupu do dospelosti. V dôsledku náhlej straty rodičov sú prítomné u žalobcu v 1. rade znaky výraznej depresivitv s pocitmi viny a vlastnej zbytočnosti, bezmocnosti a celkovým znechutením zo života, s menšou schopnosťou radovať sa a obavami do budúcna, kedy táto patognomická labilizácia s depresívno-úzkostným nastavením je determinovaná prežitými traumatickými udalosťami, pričom má oslabenú schopnosť participovať na emočne sýtených vzťahoch, u žalobkyne v 2. sú prítomné pocity smútku a neustáleho pocitu psychického vyčerpania pri známkach emočnej neodseparovanosti od rodičov, kedy ťažiskom jej problémov sa javí socioemočná adjustácia na každodenné bytie bez rodičov, a u žalobcu v 3. rade sa ťažiskom problémov javí socioemočná adjustácia na každodenné bytie s oslabenou schopnosťou participovať na bližších emočne sýtených vzťahoch. V súvislosti so závažnosťou a intenzitou zásahu od osobného života žalobcov poukazujú i na vyjadrenie znalkyne o tom, že primeraný smútok zo straty trvá cca 1 -2 roky, kedy i po viac ako 6 rokoch odo dňa kedy žalovaná pod vplyvom alkoholu usmrtila oboch rodičov žalobcov, ani jeden z pozostalých nemá túto traumu primerane spracovanú a úplné odžitú, pričom úmrtie oboch rodičov s následných rozvojom negatívnych emócií doposiaľ
determinuje ich prežívanie, vzťahy a správanie. S poukazom na zhora uvádzané skutočnosti a závery znaleckého posudku navrhli súdu, aby vyhovel žalobe v celom rozsahu a priznal im náhradu trov konania.

Na pojednávaniach právny zástupca žalobcov udával, že trvá na podanej žalobe. Žiadal žalobe vyhovieť, nakoľko sú splnené tak hmotnoprávne ako aj procesnoprávne podmienky. Vykonaným dokazovaním bola preukázaná dôvodnosť nároku a jeho výška. Žalovaná uznala základ nároku žalobcov, avšak čo sa týka namietanej výšky uviedol, že je potrebné zohľadniť skutočnosť, že došlo k usmrteniu dvoch osôb. K usmrteniu oboch rodičov žalobcov. Pri určení výšky nemajetkovej ujmy v peniazoch vychádzali z ustálenej judikatúry v takýchto veciach. Snažili sa ju ustáliť primerane. Treba si uvedomiť, že po rodičoch ostali tri siroty. Nesúhlasí s tvrdením, že momentálna situácia žalovanej nedovoľuje uhradiť takúto sumu. Uvedené nie je dôvodom na to, aby sa žiadala suma iná. Poukázal skôr na neochotu plniť, nie možnosti. O tom svedčí aj spomínaný byt v Sabinove, ktorý bol použitý na iné účely, ako na vyrovnanie pozostalých. Aj to, že nehnuteľnosti sú zapísané na potomkoch. Tiež nepredstavuje reálnu snahu na plnenie. Žalovaná mohla odísť do zahraničia napr. robiť opatrovateľku. Taktiež sa môže so svojim nárokom o plnenie obrátiť na poisťovňu. Pri splácaní môže dopomôcť aj rodina. Žiada preto o plnenie v primeranej lehote. Základ nároku bol protistranou uznaný a to opakovane. Je nesporné, že protistrana, tak ako to vyplýva z pripojené trestného rozsudku OS Prešov, pod vplyvom alkoholu usmrtila oboch rodičov žalobcov a spôsobila im celoživotnú traumu psychickú, sociálnu, ekonomickú a zasiahla nezvratne do ich osobných práv. Poukázal na to, že tento súdny spor nie je o rodine alebo osobe žalovanej, ktorá zničila fakticky usmrtením 2 ľudské životy a následne ďalšie 3 životy detí pochádzajúcich z usmrtených rodičov, pričom jedno z nich J. Š. bol v čase nehody, neplnoletý. Nie je absolútne dostatočná žiadna satisfakcia, ktorá by mohla úplne nahradiť to, čo prežívajú žalobcovia od 1.4.2007 doposiaľ a čo si budú niesť do konca svojho života len a len pre konanie žalovanej a preto len na čiastočné zmiernenie ujmy a neprávosti, usmrtením ich rodičov, podali túto žalobu a pri výške

nárokov vychádzali z toho, že došlo k usmrteniu dvoch osôb. Poukázal na konštantnú judikatúru v obdobných veciach.

Zástupca žalovanej na pojednávaniach udával, že čo do nároku s podanou žalobou súhlasia, nesúhlasia však s výškou uplatnenej sumy a to s poukazom na nemajetnosť žalovanej a jej nízky príjem (dohoda o vykonaní aktivačnej činnosti) a jej následnú nezamestnanosť. Žiadajú, aby súd prihliadol na možnosti žalovanej. Spôsobenie ujmy priznávajú. Nárok žalobcov nespochybňujú, ani stratu oboch rodičov žalobcov. Je im nesmierne ľúto udalosti, ktorá sa bohužiaľ odohrala. Taktiež si uvedomujú, že samotná ľútosť nepostačuje. Ako náhle bude možné poskytnúť satisfakciu, sú ochotní tú zodpovednosť prijať, ale do výšky možnosti jeho matky - žalovanej. Požadovaná výška ujmy je vzhľadom na možnosti a schopnosti žalovanej vysoká. Nie je v jej schopnostiach vyplatiť ujmu v takejto výške. Jej manželstvo bolo rozvedené. Kvôli výkonu trestu má problémy sa zamestnať. Má vyživovaciu povinnosť voči dvom maloletým deťom. Má problémy so zabezpečením bývania. Nechcú týmto však zľahčovať tragickú udalosť. Žalovanú to mrzí, ale jej situácia jej nedovoľuje splácať tak vysokú sumu. Žalovaná by rada túto sumu vyplatila, avšak nemá na to dostatok možnosti. Nemá také vzdelanie, aby v budúcnosti bolo možné očakávať zvýšenie jej príjmu. Má len stredoškolské vzdelanie, je učiteľkou v materskej škôlke, preto by súd mal zvážiť výšku ujmy aj z týchto dôvodov, preto rozhodnutie o výške ujmy ponechávajú na úvahe súdu. Žalovaná je ochotná uhradiť sumu, na ktorú bude zaviazaná v rozhodnutí v rámci svojich schopnosti a možnosti. Sama zápasí s existenčnými
problémami, býva u brata. Z tých 50 eur sa nedá vyžiť, prispieva jej aj o ako jej syn. Vo vzťahu k rodine uviedol, že členovia rodiny majú svoje životy, svoje plány. Navrhli, aby súd zvážil možnosti žalovanej, snaží sa zamestnať, ale vzhľadom na výkon trestu sa nevie vrátiť do pôvodnej práce, pracovala s deťmi, čaká aj na register trestov, ktorý, keď sa vymaže, tak sa možno zamestnaná. Navrhovali preto zrážky zo mzdy.

Výsluchom žalobcu v 1. rade bolo zistené, že strata oboch rodičov ho zasiahla tak, že to jemu a súrodencom úplne zničilo život. S rodičmi mal krásny vzťah. Žili odmalička v jednom dome. Užívali si spolu každú chvíľu, sviatky, narodeniny. Každý rok chodili na dovolenky. Vždy mali krásne Vianoce. Spolu otvárali darčeky, z ktorých sa rodičia tešili. On tešil, že sa im môže takýmto spôsobom odvďačiť a že sú šťastní. Od rodičov vždy cítil podporu. Vedel, že je milovaný a vedel, že sa má na koho obrátiť. Každú nedeľu spolu obedovali. Vedeli sa spolu rozprávať aj tri hodiny. Vždy keď išiel spať tak im zaželal dobrú noc, aj v ten posledný večer. Na druhý deň ich sestra ráno zobudila, že rodičia mali nehodu. V tom momente pre nich život stratil zmysel. Zmenilo sa im úplne všetko. Následky niesli a nesú ťažko, neprestali na to myslieť. Prestal chodiť vonku medzi kamarátov, lebo nemohol myslieť na to, že oni majú rodičov a on nie. Rozišiel sa po 5 rokoch so svojou priateľkou. Plánovali svadbu, ale zrazu sa začal báť, že môže stratiť milovanú osobu, nechcel sa viacej zbližovať. Vždy keď prišiel domov, vždy ich niekto doma čakal, hlavne mamka, ktorá im vždy prichystala jedlo. Vždy mali navarené. Rodičia za to nepožadovali od nich žiadne peniaze. Teraz keď sa chce porozprávať, tak mu už ostáva len fotka v rámčeku a sviečka. Skončili pre nich Vianoce, sviatky. Sviatky sú pre nich len plač a bolesť a spomienka na rodičov, aké to bolo predtým a to, že už tu rodičia nebudú. Musel sa začať starať o brata, ktorý mal v tom čase 17 rokov. Navštevoval strednú školu. Bolesť však nezvládol následkom čoho nezvládol školu a vyhodili ho. Odrazu museli zvládať život, na ktorý neboli pripravení. Museli sa finančne zabezpečiť. Začať platiť ubytovanie, stravu, čo doposiaľ hradili rodičia. Mamka a otec boli ľudia, ktorých nadovšetko miloval. Teraz už cíti len bolesť, že už nebude cítiť ich lásku, objatie. Keď raz bude mať manželku, deti, nebude im môcť predstaviť svojich rodičov. Keď raz budem mať svadbu tak ich stoličky budú len prázdne. Prešlo už 5 rokov a stále plačú. Keď sa stretnú ako súrodenci, vždy myslia na rodičov a vždy pri tom plačú. Prešlo už 5 rokov a doposiaľ sa im žalovaná ani neospravedlnila. Mohla aspoň poslať list. Teraz život vôbec nie je ľahký, nevie ako budú fungovať ďalej. Sestra bola pred časom tehotná, avšak potratila. Nevie sa už tešiť zo života a bude sa trápiť každý deň. Po tejto udalosti boli určitý čas aj na tabletkách, lebo to nevedeli zvládať.

Výsluchom žalobcu v 3. rade bolo zistené, že spolu s rodičmi mali spoločný život, bývali v spoločnej domácnosti, mali krásny život. Bol nimi milovaný, on ich miloval. Vždy mal všetko prichystané, jedlo, vypraté veci, vždy mu poradili, pomohli, podporili ho. Vtedy bol študentom na strednej škole v 2. ročníku. Mal len 17 rokov. Chodili spolu na dovolenky. Oslavovali spolu naše meniny, narodeniny, Vianoce. Vždy si robili prekvapenia. Zo školy ho vyhodili, nakoľko sa v škole nedokázal sústrediť. Bol vždy smutný a plakal. Ostal úplne sám, keď mu oboch rodičov zabila. Potom býval u svojej sestry, bol jej zverený do starostlivosti. Teraz býva s bratom. Musí sa sám o seba postarať, či zabezpečiť si jedlo, oprať a pod.

Jeho kamaráti v jeho veku toto robiť nemusia. Ostal bez peňazí, lebo mu ich vždy dávali rodičia. S bratom bývajú v rodičovskom dome. Stratil kamarátov, lebo bol stále smutný a nikde nechodil. Nedokáže prestať na nich myslieť. Ostali len sami traja súrodenci bez rodičov. Neoslavujú už ani narodeniny, ani Vianoce. Chýba mu pocit objatia a pocit, že je
milovaný. Mal s rodičmi blízky, pekný vzťah. Chcel sa im zato v starobe odvďačiť. Nevie si nájsť ani frajerku, stále je doma. Je smutný a podráždený, brat tiež stratil snúbenicu. Sestra zo stresu potratila. Nevi si bez rodičov predstaviť budúcnosť a nevie sa už z ničoho tešiť. Prešlo 5 rokov a stále večer plače a to preto, že im zabila rodičov. Bol z toho na tabletkách na ukľudnenie. Taktiež aj teraz počas sviatkov ich užíva.

Výsluchom žalobkyne v 2. rade súd zistil, že mali s rodičmi výborný vzťah, vždy sa im venovali, trávili spolu dovolenky, sviatky, vždy boli spolu, vždy sa mali na koho obrátiť, vždy im pomohli, poradili. Rok po svadbe bývali spolu s manželom, s rodičmi a bratmi, tak sa odsťahovali do vlastného domu, ale aj tak boli v každodennom kontakte, bývali len pár ulíc od seba. Mala v tom čase ročného syna, mama jej pomáhala s rodičovstvom, so synom. Bola to nielen mama, ale aj jej najlepšia kamarátka. Keď sa to stalo, ostali sme sami. Keď jej to policajti oznámili, bola nedeľa, bola sama doma, manžel bol v práci. Hneď ju policajti odviezli k bratom, aby nebola sama. Všetko je teraz ináč, prešlo 5 rokov, stále to bolí a ťažko sa o tom hovorí. Nemajú komu zavolať, na koho sa obrátiť. Po tomto sa snažila pomôcť aj svojim bratom, keďže tí zrazu stratili opateru, lásku. Všetko musela sama oznámiť starým rodičom, vybaviť pohreb, o všetko sa postarať. Maloletého brata jej súd zveril do opatery. Bolo to však problematické, začal mať problémy so správaním, bol uzavretý. Bola vždy sama, manžel bol v práci, aby to nejak všetko zariadili a zvládli. Brat mal z tohto v škole problémy, vylúčili ho zo školy, tiež prišiel za mnou. Užívali lieky veľmi dlho. Najhoršie je to cez sviatky, narodeniny či Vianoce. V tie dni na nich vždy myslia, stále im chýbajú, stále plačú, nikdy sa s tým nezmieria. Keďže má deti, tak chystá sviatky aj spolu s bratmi, ale vždy to skončí spomienkou na rodičov. Smrť rodičov sa podpísala aj na jej zdravotnom stave. Zistili jej alergie, potratil, dodnes je neskutočne vyčerpaná. Ďalšie tehotenstvo mala problémové, užívala lieky, bola hospitalizovaná, narodila sa jej dcéra, ale rodičia ju už nikdy neuvidia ani nepomôžu. Je s ňou doma sama, a vždy plače. Minulý rok ukončila aj vysokoškolské štúdium, ani tam rodičia neboli s ňou. Či sa tešia , či smútia, vždy myslia na nich. Nikdy si nemyslela, že takto stratia svojich rodičov, zdravých, mladých, nikdy sa s tým nezmieria, stále im budú chýbať.

Výsluchom svedka, manžela žalobkyne v 2. rade súd zistil, že vzťah jeho manželky a švagrov s rodičmi bol veľmi dobrý. Keď spolu začali chodiť a k nim začal chodiť, tak sám bol prekvapený, aký majú všetci s rodičmi vzťah, kamarátsky. Všetky problémy riešili spoločne, dokázali sa dlho rozprávať do noci. Veľmi milo ho to prekvapilo, keďže on taký vzťah s rodičmi nemal. Ešte pred svadbou chodili na spoločné dovolenky, návštevy. Nemali spolu žiaden konflikt, ani so švagrami. Istý čas bývali u nich doma, vychádzali spolu veľmi dobre, bez konfliktov. Keď sa im narodil syn, tak ich vždy navštevovali, aj im finančne pomáhali. Manželka bola pred tragédiou vyrovnaná, vysmiata, nemala žiadne problémy. Po tragickej nehode sa to všetko zmenilo, musela riešiť veci, ktoré predtým nemusela riešiť, zariadiť pohreb, postarať sa o brata, ktorý v tom čase nebol plnoletý a býval s nimi. Smrťou stratil prirodzenú autoritu k svojmu otcovi, veľmi zle to psychicky znášal. Bolo problematické s ním komunikovať, odmietal to, neukončil školu, nevedel sa zmieriť so smrťou rodičov. Manželka mu vždy chcela len to najlepšie. U manželky sa tiež objavili zdravotné problémy, depresie, musela brať lieky, bolo to najhoršie obdobie. V tom čase mali aj syna, snažil sa jej so všetkým pomôcť. Na ňu to bolo veľa, nezvládala to psychicky. Kvôli tomu aj pred časom potratila, najhoršie je to, že ich deti nepoznajú svojich starých rodičov, čo ju veľmi trápi. Ešte teraz má psychické problémy a traumu. Najhoršie je to cez sviatky, sú to najťažšie dni v roku, musí si nasadiť lieky, aby to zvládla. Keď sú s nimi švagrovia na sviatky, je to veľmi zlé,
nevie či sa s tým niekedy vyrovnajú a prekonajú to. Narodila sa im dcéra, má 4 mesiace a nepozná svojich starých rodičov.

Výsluchom žalovanej súd zistil, že je v pozícii kedy ju rodina bude nenávidieť. Tiež ju trápi svedomie. Neozvala sa im z dôvodu, že si myslela, že je poslednou osobou, ktorú chcú vidieť. Veľmi ľutuje čo sa stalo. Znášala to veľmi zle. V ten deň tiež zomrel aj kúsok z nej. Následne tiež prišla o rodinu. Nie je to ľahké prežiť. Rada by im vyplatila ujmu, ale zatiaľ nemá z čoho. Bude sa však snažiť zamestnať a zarobiť si peniaze, aby im mohla uhradiť ujmu, o ktorej rozhodne súd.

Žalovaná uviedla tiež, že je naďalej zamestnaná na dohodu na ÚPSVaR, chodí na výpomoc za cca 50 eur mesačne. Od manžela dostáva 100 eur. Nie je vlastníčkou žiadnej nehnuteľnosti. Mali spoločný byt v

Sabinove, z toho sa platili právnici a ďalšie veci. Vlastníkom bytu v Košiciach je jej syn. Býva v Košiciach u svojho brata. Deti sú po rozvode zverené do starostlivosti otca a bývajú s ním. K namietanej snahe uviedla, že 2 roky bola od svojich detí, preto má potrebu ostať s nimi a nie odísť. Má ešte 17 ročnú dcéru. Čo sa stalo, ju mrzí. Jej psychika je tiež z toho podlomená, nežije sa s tým ľahko. Je tu kvôli deťom, ťažko sa takto žije. Inak by tu možno ani nebola. Keď budú plnoleté, tak by možno odišla do zahraničia, urobila by si kurz. Aj jej deti utrpeli ujmu, v čase, keď dospievali. Vie, že ani tam to nebolo ľahké.

Súd právne uzatvára :

Podľa čl. 1 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, slovenská republika uznáva a dodržiava všeobecné pravidlá medzinárodného práva, medzinárodné zmluvy, ktorými je viazaná, a svoje ďalšie medzinárodné záväzky. Prednosť pred zákonmi majú medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách. (čl. 7 ods. 5 Ústavy SR).

Podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky má každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa č. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydlia a korešpondencie.

Slovenská republika je zmluvnou stranou Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Podľa ústavného zákona č. 23/1991 Zb. ktorým sa uvádza listina základných práv a slobôd ako ústavný Zákon, a to čl. 10 ods. 2, každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

Podľa § 11 zák. č. 40/1964 Zb. (Občiansky zákonník, ďalej len OZ) fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 OZ fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie.
Podľa § 13 ods. 2 OZ pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadosťučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa § 13 ods. 3 OZ výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Obsah práva na ochranu osobnosti upravený v § 11 Občianskeho zákonníka nadväzuje na komplex ústavov a medzinárodnými zmluvami zakotveného základu právnej úpravy všeobecného osobnostného práva. Z toho ustanovenia vyplýva, že do rámca všeobecnej úpravy ochrany osobnosti patrí aj právo na súkromie. Čl. 8 ods. 1 dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd interpretoval a aplikoval vo svojich rozhodnutiach aj Európsky súd pre ľudské práva, kde zdôraznil myšlienku, podľa ktorej rešpektovanie súkromného života musí zahrňovať do určitej miery aj právo na vytváranie a rozvíjanie vzťahov s ďalšími ľudskými bytosťami. Súčasťou súkromného života je život rodinný, zahrňujúci i vzťahy medzi blízkymi príbuznými, hlavne vzťahy sociálne a morálne (rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Niemitz verzus Nemecko zo dňa 16.12.1992, vo veci M. verzus Belgicko z roku 1979, rozsudok Ústavného súdu Českej republiky II ÚS 517/99 a IV ÚS 315/01).

Za zásah do súkromia sa považuje aj privodenie smrti niektorej z blízkych osôb (§ 116 OZ). Spôsobenie úmrtia člena rodiny je neoprávneným zásahom do súkromia členov rodiny. Primeraným zadosťučinením je v tomto prípade aj náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch (rozhodnutie NS ČR z 28. 2. 2005, sp. zn. 30 Cdo 1678/2004).

Za situácie, že došlo k neoprávnenému zásahu do súkromia žalobcov chráneného § 11 OZ, ktorého súčasťou je i rodinný život, keď z objektívneho hľadiska je strata jedného z členov tohto spoločenstva

celkom neodčiniteľnou ujmou, ktorá stíha jeho zostávajúcich členov, je potom náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 OZ primeraným prostriedkom obrany proti neoprávnenému zásahu (Ro NS ČR z 15. 7. 2005, sp. zn. 30 Cdo 2951/2004).

Podľa ustanovení § 13 Občianskeho zákonníka, základným predpokladom zodpovednosti a vzniku občiansko-právnych sankcií je neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti fyzickej osoby.

Na vznik občianskoprávnej sankcie za nemajetkovú ujmu spôsobenú neoprávneným zásahom do osobnosti fyzickej osoby musia byť splnené zákonné predpoklady. Týmito predpokladmi sú:
a) existencia zásahu, ktorý vyvolal alebo bol spôsobilý vyvolať ujmu spočívajúcu v porušení alebo ohrození osobnostných práv chránených ustanovením § 11 OZ,
b) neoprávnený (protiprávny) charakter tohto zásahu,
c) existencia príčinnej súvislosti medzi zásahom a vzniknutou ujmou.

Nenaplnenie ktoréhokoľvek z týchto predpokladov potom vylučuje možnosť vzniku sankcií podľa ustanovenia § 13 OZ.

Občiansky zákonník nevyžaduje pre úspešnosť uplatnenia práva na ochranu osobnosti zavinenie (či už úmyselné alebo z nedbanlivosti) toho, kto sa dopustil neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti. Občianskoprávna ochrana osobnosti - na rozdiel od ochrany trestnoprávnej a administratívnoprávnej - je založená na objektívnom princípe. To znamená, že sa nevyžaduje zavinenie na strane ohrozovateľa či narušovateľa práva. Zodpovedný subjekt za svoj neoprávnený zásah zodpovedá, aj keby o ňom nevedel.

Na základe vykonaného dokazovania súd dospel k záveru, že v tomto prípade došlo k naplneniu všetkých atribútov vyžadovaných Občianskym zákonníkom na vznik občianskoprávnej sankcie za nemajetkovú ujmu spôsobenú neoprávneným zásahom do osobnosti fyzických osôb - žalobcov s prihliadnutím na ochranu ich práv vyplývajúcich z Ústavy Slovenskej republiky a Občianskeho zákonníka, či medzinárodných dohovorov, ktorými je Slovenská republika viazaná a teda, že žaloba žalobcov je dôvodná.

Vykonaným dokazovaním bolo jednoznačne preukázané, že v dôsledku protiprávneho konania žalovanej preukázaným v trestnom konaní došlo dňa 1.4.2007 k usmrteniu manželov Š., rodičov žalobcov. Manželia Š. zomreli na následky poranení, ktoré utrpeli pri dopravnej nehode, ktorú spôsobila a zavinila žalovaná. Žalovaná bola za uvedené konanie uznaná za vinnú zo spáchania prečinu usmrtenia podľa § 149 ods. 4, 5 Tr. zák. v jednočinnom súbehu s prečinom ohrozenia pod vplyvom návykovej látky podľa § 289 ods. I, písm. c/ Tr. zák. pričom, ako vodič dopravného prostriedku v stave vylučujúcom spôsobilosť vykonávať takú činnosť, ktorý si privodila vplyvom návykovej látky (s hmotnostnou koncentráciou alkoholu vo vydychovanom vzduchu najmenej 0,76 mg/1 = 1,60 promile alkoholu v krvi), spôsobila dňa 1.4.2007 z nedbanlivosti smrť dvoch osôb.

V prvom rade je však nutné konštatovať, že konaním žalovanej došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv manželov Š. a to do ich najzákladnejšieho práva a to práva na život.

Následne súd vo vyššie uvedenom protiprávnom konaní žalovanej videl aj existenciu neoprávneného zásahu, ktorý bol spôsobilý vyvolať ujmu spočívajúcu v porušení osobnostných práv žalobcov chránených ustanovením § 11 OZ a túto aj preukázateľne aj vyvolal.

Vykonaným dokazovaním výpoveďami žalobcov, svedka a objektívne vykonaného znaleckého dokazovania súd zistil existenciu intenzívneho blízkeho príbuzenského vzťahu medzi žalobcami - deťmi a nebohými rodičmi. Tento vzťah vykazoval prvky vysokej intenzity vzťahu medzi rodičmi a deťmi a ich usmrtenie pre nich znamenalo stratu istôt, došlo k zjavnému narušeniu ich citového a rodinného života. U všetkých sú aj po dlhšej dobe prítomné pocity smútku, miernej depresie. Žalobcovia sa doteraz so stratou rodičov nevyrovnali. Úmrtie rodičov a negatívne emócie doposiaľ čiastočne determinuje ich prežívanie, vzťahy a správanie. Aj keď navonok sa snažia pracovať, či žalobkyňa v 2. rade žiť rodinným životom. Kvalita života má však rôzne parametre a jedným z nich je aj schopnosť rozvíjať a udržiavať blízke vzťahy, vedieť sa naplno radovať, cítiť bezpečie primárnych vzťahových osôb v čase vstupu do

dospelosti. V tomto zmysle sa kvalita života menovaných oslabila, zmenila k negatívnemu. Boli a sú nútení „budovať“ si svoju dospelosť bez pomoci a emočnej opory rodičov. V rôznom rozsahu a intenzite sú u menovaných prítomné poruchy prispôsobenia s poruchami emotivity v smere depresie a poruchy správania
v smere nadmernej vzrušivosti a nízkej frustračnej tolerancie, ktoré sťažujú sociálne fungovanie a vyvíjajú sa v priebehu adaptácie na stresovú životnú udalosť. Psychiatrické poruchy neprítomné. Ich život je bez rodičov smutnejší, neistejší, netešia sa Vianociam, či iným sviatkom, ktoré pre nich stratili význam. V čase nehody mali žalobca v 1. rade 23 rokov, žalobkyňa v 2. rade 25 rokov a žalovaný v 3. rade iba 17 a pol roka.

U žalobkyne L. H., vzhľadom na jej osobnosť, sú prítomné pocity smútku a neustáleho pocitu psychického vyčerpania pri známkach emočnej neodseparovanosti od rodičov. Pracovná a výkonová adjustácia primeraná, ťažiskom problémov sa javí socioemočná adjustácia na každodenné bytie bez rodičov. Bola silno emočne pripútaná na rodičov. Ich náhlu stratu prežívala ťažko a traumaticky. Jej súkromný a rodinný život sa javí ako narušený len čiastočne a to v podobe deficitu role starých rodičov / „moje deti nemajú babku a dedka“/. Rovnako je u nej prítomná znížená schopnosť plného emočného prežívania. Aj keď bola v čase nehody vydatá, nebola od rodičov dostatočne odseparovaná a mohla dôvodne očakávať, nebyť úmrtia, ich pomoc a podporu, očakávať rolu starých rodičov pre svoje deti. Naviac bolo nutné zabezpečiť starostlivosť, výchovu a podporu pre jej najmladšieho brata Slavomíra, pričom táto úloha primárne prináležala práve ich rodičom.

U žalobcu J. Š., vzhľadom na jeho osobnosť, je prítomný menej vyvážený psychický stav, znaky miernych depresívnych tendencií s deficitom hlbšieho zmyslu bytia. Dokonca známky skrytej agresivity a až dištanc od sociálnych vzťahov. Pracovná a výkonová adjustácia je primeraná, ťažiskom problémov sa javí socioemočná adjustácia na každodenné bytie s oslabenou schopnosťou participovať na bližších emočne sýtených vzťahoch. K rodičom mal pozitívne emočný vzťah, vo všetkom mu pomáhali, bol predčasne odkázaný žiť bez ich pomoci a podpory. Kvalita jeho citového života sa zhoršila, vzhľadom k tomu, že ide o najmladšieho a slobodného pozostalého, dá sa hovoriť aj o narušení rodinného života, nakoľko primárna rodina / rodičia/ bola rozrušená a menovaný si doposiaľ vlastnú rodinu nezaložil. Ako maloletý mohol dôvodne očakávať rodinný život s rodičmi, ich podporu, starostlivosť, zabezpečovanie základných potrieb a pod..

U žalobcu J. Š. vzhľadom na jeho osobnosť, je prítomný menej harmonický a nepriaznivý psychický stav. Prítomné sú znaky výraznej depresivity s pocitmi viny a vlastnej zbytočnosti, bezmocnosti a celkovým znechutením zo života, s menšou schopnosťou radovať sa a obavami do budúcna. Uvedené je dôsledkom náhlej straty oboch rodičov. Navonok menovaný výkonovo primerane adjustovaný, t.j. pracoval v zahraničí, t.č. podniká v oblasti, pre ktorú má vzdelanie. Menej adjustovaný je práve v oblasti socioemočnej (nespracované tragické udalosti). Bolo by vhodné aj psychoterapeutické vedenie. Jeho vzťah k obom rodičom hodnotil ako rovnocenne intenzívny, emočne sýtený-„miloval som oboch rodičov“, charakterizoval ich ako podporujúcich, priateľských, nápomocných a obetavých. Následkom je smútok, vyhýbanie sa niektorým aktivitám, emočné oploštenie s vyhýbaním sa partnerskému vzťahu s celkovým uzatváraním sa s budovaním izolovanejšieho životného štýlu. Zhoršila sa kvalita citového života, má oslabenú schopnosť participovať na emočne sýtených vzťahoch, uprednostňuje rutinný život s výkonovou orientáciou. Taktiež je možné hovoriť o deficite rodinného života, nakoľko primárnu rodinu menovaný stratil a vlastnú rodinu si doposiaľ nezaložil.

Z uvedeného nepochybne vyplýva, že privodením smrti oboch rodičov žalobcov, ako osôb blízkych, došlo k značnému zásahu do ich práva na súkromie, súkromný a rodinný
život. Takýto zásah je nezmeniteľný a ničím nenapraviteľný. Strata oboch rodičov naraz predstavuje objektívne pre každého človeka smútok, bezmocnosť a stratu radosti zo života, vnútorný nepokoj. O to viac, ak k nemu dôjde v tak mladom veku na strane poškodených (manž. Š.) ako aj samotných žalobcov, pričom žalobca v 3. rade bol maloletý. Všetci boli do budúcnosti ochudobnení o rozvoj rodinných vzťahov s oboma rodičmi. Traumu prežívajú doposiaľ, vyrovnávajú sa s ňou pomaly. Existencia príčinnej súvislosti medzi zásahom a vzniknutou ujmou je evidentná a vyplýva z vyššie uvedených skutočností. Nebyť protiprávneho konania žalovanej, nedošlo by k neoprávneným zásahom do práv poškodených ani žalobcov. Ujma, ktorá im vznikla je neodčiniteľná. Preto je namieste priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 OZ, keďže táto je primeraným prostriedkom obrany proti neoprávnenému zásahu.

Súd pri zohľadnení týchto skutočností považoval za adekvátnu a primeranú nemajetkovú ujmu výške 21.000,- eur pre žalobcov v 1. a 2. rade a vo výške 24.000,- eur pre žalobcu v 3. rade. U žalobcu v 3. rade súd pre priznanie vyššej sumy nemajetkovej ujmy zohľadnil tú skutočnosť, že v čase usmrtenia rodičov bol maloletým a zrazu stratil možnosť vyrastať v úplnej rodine so svojimi rodičmi, pričom rola rodičov v tomto veku je nezameniteľná, čo sa v konečnom dôsledku prejavilo aj na jeho nepriaznivom vývoji a školských výsledkoch. Pri posudzovaní výšky nemajetkovej ujmy u žalobcov súd teda prihliadal na to, že zadosťučinenie musí byť primerané s prihliadnutím na závažnosť ujmy a zásahu do ich základných práv a zohľadnil okolností, za ktorých k neoprávnenému zásahu do osobnostných práva došlo (spáchaním trestného činu jazdou motorovým vozidlom pod vplyvom alkoholu). Súd tiež prihliadol na skutočnosť, že žalovaná nárok žalobcov čo do základu uznala, rovnako vyjadrila ľútosť a nekonala úmyselne. Priznaná výška je adekvátnou výškou náhrady na zmiernenie vzniknutého stavu. Súd však pri určení výšky nemajetkovej ujmy nemohol prihliadať na nepriaznivú finančnú situáciu žalovanej, nakoľko podľa názoru súdu uvedené nie je dôvodom na nepriznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch, či jej zníženie. Uvedené konanie sa týka neoprávnených zásahov do práv poškodených manželov Š. a ich detí - žalobcov, nie následkov, ktoré vzišli z konania žalovanej. Preto na tieto námietky žalovanej súd neprihliadal. Majetkovú situáciu žalovanej súd zvážil pri určení primeranej lehoty na plnenie nemajetkovej ujmy, pričom ju určil na dobu štyroch mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku postupom podľa § 160 ods. 1 O.s.p. (nie v lehote 3 dní). Žalovanej bol poskytnutý časový priestor na zabezpečenie finančných prostriedkov. Poskytnutá lehota na plnenie je primeraná priznanej výške nemajetkovej ujmy, rovnako aj očakávaniu veriteľov, že dlh bude splnený v primeranej lehote.

V prevyšujúcej časti bola žaloba, vzhľadom na vyššie uvedené, zamietnutá.

O trovách konania a trovách štátu bude rozhodnuté po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej postupom podľa § 151 ods. 3 O.s.p..

Poučenie:

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie na Okresný súd Bardejov v lehote 15 dní odo dňa doručenia jeho písomného vyhotovenia.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods.3 O.s.p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha (§205 ods.1 O.s.p).

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že
v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods.1
konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci
súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností
súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam
doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a)
rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 205 ods.2 O.s.p.).

Odvolanie treba predložiť s potrebným počtom rovnopisov a s prílohami tak, aby jeden rovnopis zostal na súde a aby každý účastník dostal jeden rovnopis, ak je to potrebné. Ak účastník nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie na jeho trovy.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľne rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v

znení neskorších predpisov, ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.